

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Svk/6/2021
Identifikačné číslo spisu: 1020201379
Dátum vydania rozhodnutia: 30. marca 2023
Meno a priezvisko: JUDr.,PhD.,LL.M Jana Hatalová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:1020201379.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD. LL.M. (sudca spravodajca) a JUDr. Mariána Fečíka v právnej veci žalobkyne (sťažovateľky): V. J., narodená XX.XX.XXXX, bytom Q. H., B. XXX/X, XXX XX M., právne zastúpenej: JUDr. Jurajom Tkáčom, advokátom, so sídlom Horná 51, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, IČO: 00166073, so sídlom Račianska 71, 813 11 Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č.: 20503/2020/143 zo dňa 03.09.2020, o kasačnej sťažnosti sťažovateľky proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/188/2020-60 z 30.03.2021, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.
- II. Účastníkom konania nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

I.
Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalobkyňa dňa 04.03.2020 doručila žalovanému žiadosť zo dňa 04.03.2020 o odškodnenie podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o obetiach trestných činov“), ktorou sa domáhala poskytnutia finančného odškodnenia za morálnu ujmu a ujmu na zdraví. Túto ujmu utrpela v dobe od októbra 2013 do marca 2014 v dôsledku násilného trestného činu V. Z., nar. XX.XX.XXXX. (ďalej aj „páchateľ“),

kedy sa stala obeťou zločinu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Trestný zákon“). Páchateľ bol uznaný za vinného zo spáchania označeného trestného činu a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní štyroch rokov.

2. Žalobkyňa si v žiadosti uplatnila odškodnenie v sume 31.424,- eur, ktoré pozostávalo z náhrady ujmy na zdraví z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 21.424,- eur a z náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- eur, ktoré jej boli priznané rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 1To/27/2019-950 zo dňa 09.10.2019 v nadväznosti na nález Ústavného súdu SR III. ÚS 759/2017-55 zo dňa 05.02.2019. Žalobkyňa vychádzala z názoru, že zákon o obetiach trestných činov viaže maximálne limity odškodnenia zo strany štátu na minimálnu mzdu bez ďalšieho spresnenia, čo znamená, že rozhodujúca má byť výška minimálnej mzdy účinná v čase vydania rozhodnutia o žiadosti obete o odškodnenie. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1To/27/2019-950 z 09.10.2019 bol právnenému zástupcovi žalobkyne doručený dňa 04.02.2020, rok 2020 je tak rozhodujúci pre určenie výšky minimálnej mzdy za účelom určenia maximálneho limitu odškodnenia zo strany štátu. Teda maximálna suma odškodnenia by mala predstavovať 50 násobok minimálnej mzdy platnej v roku 2020 vo výške 580,- eur, čo spolu predstavuje 29.000,- eur.

3. O žiadosti žalobkyne rozhodol žalovaný rozhodnutím č. 20503/2020/143 zo dňa 03.09.2020 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“) tak, že vo výroku I. s poukazom na § 11 ods. 1 v spojení s § 2 písm. ods. d) bod 1. a 2., § 12 ods. 1, 3 a 5 zákona o obetiach trestných činov priznal žalobkyňi odškodnenie v sume 17.600,- eur. Vo výroku II. jej vo zvyšku čo do sumy 13.824,- eur odškodnenie nepriznal.

4. Vo vzťahu ku škode na zdraví žalovaný uviedol, že na výpočet výšky odškodnenia sa podľa § 12 ods. 1 zákona o obetiach trestných činov primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu, konkrétne zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej aj „zákon o náhrade za bolesť“), podľa ktorého sa pri určení výšky odškodnenia vychádza z lekárskeho posudku s bodovým ohodnotením. Žalovaný pri určení výšky odškodnenia vychádzal z lekárskeho posudku zo dňa 12.02.2015, vyhotoveného W.. L. N., v ktorom bolo stanovené bodové ohodnotenie poškodenia zdravia žalobkyne na 1.300 bodov, teda suma náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia predstavovala 21.424,- eur (1.300 bodov x 16,48 eur = 21.424,- eur). V tomto rozsahu bola škoda na zdraví zistená i v trestnom konaní, pričom táto bola podporená znaleckým posudkom č. 237/2014 zo dňa 29.10.2014, vypracovaným znalcami v trestnom konaní. Žalovaný uviedol, že vychádzal z takto určenej škody na zdraví, t. j. zo sumy 21.424,- eur vypočítanej podľa § 12 ods. 1 zákona o obetiach trestných činov.

5. Súčasne v zmysle § 12 ods. 3 zákona o obetiach trestných činov pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. Vo vzťahu k uvedenému však žalovaný dospel k záveru, že pri výpočte odškodnenia je nevyhnutné vychádzať z minimálnej mzdy platnej v čase, kedy došlo k spáchaniu trestného činu. V opačnom prípade by bola výška odškodnenia stanovená zákonom o obetiach trestných činov závislá od neobjektívnych skutočností, napríklad od toho, kedy si obeť násilného trestného činu, resp. pozostalý po obeti, nárok uplatní alebo kedy bolo o uvedenom nároku rozhodnuté. Keďže žiadateľka sa stala obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi od mesiaca október 2013 do mesiaca marec 2014, pri určení odškodnenia podľa § 12 ods. 3 zákona o obetiach trestných činov bolo podľa žalovaného potrebné vychádzať z minimálnej mzdy na úrovni 352,- eur určenej pre rok 2014 nariadením vlády SR č. 321/2013 Z. z., t. j. odškodnenie morálnej ujmy v tomto prípade predstavuje sumu 3.520,- eur.

6. Ďalej žalovaný uviedol, že v zmysle § 13 zákona o obetiach trestných činov nesmie celková suma odškodnenia priznaná rozhodnutím presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. Aj v tomto prípade žalovaný vychádzal z minimálnej mzdy platnej v roku, kedy došlo k spáchaniu trestného činu. Celková výška odškodnenia vypočítaná podľa § 12 ods. 1 a 3 zákona o obetiach trestných činov podľa žalovaného predstavuje sumu 24.944,- eur. Avšak s odkazom na maximálnu sumu odškodnenia

vypočítanú podľa § 13 zákona o obetiach trestných činov v tomto prípade je možné priznať odškodnenie v sume 17.600,- eur (352,- eur x 50 = 17.600,- eur).

7. Podľa žalovaného je potrebné vychádzať z výšky minimálnej mzdy v roku, kedy došlo k spáchaniu trestného činu z dôvodu, že ide o jediný objektívny okamih zabezpečujúci, aby dvom osobám, ktoré sa stali súčasne obeťou toho istého trestného činu, nebolo priznané odškodnenie v rozdielnej výške (napríklad závislej od toho, kedy bude nárok na odškodnenie uplatnený, priznaný, resp. kedy a či o ňom bude rozhodnuté v trestnom konaní).

II.

Konanie na krajskom súde

8. Žalobkyňa správnu žalobou zo dňa 02.10.2020 napadla na Krajskom súde v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) II. výrok rozhodnutia žalovaného, ktorým žalobkyni nepriznal nárok na odškodnenie vo výške 11.400,- eur. Žalobkyňa tvrdila, že jej malo byť priznané odškodnenie vo výške 29.000,- eur a keďže jej bolo priznané odškodnenie len vo výške 17.600,- eur, tak predmetom skúmania podľa tejto správnej žaloby je to, či malo byť odškodnenie priznané aj vo zvyšnej časti 11.400,- eur. Správnu žalobu odôvodnila tým, že rozhodnutie žalovaného vychádza z nesprávneho právneho posúdenia podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Správny súdny poriadok (ďalej aj „SSP“) a zároveň bolo vydané na základe neúčinného právneho predpisu podľa § 191 ods. 1 písm. a) SSP.

9. Žalobkyňa za predmet sporu so žalovaným definovala otázku, či sa pre účely § 12 a § 13 zákona o obetiach trestných činov má vychádzať z minimálnej mzdy účinnej v čase rozhodnutia o odškodnení (ako tvrdí žalobkyňa) alebo z minimálnej mzdy účinnej v čase spáchania trestného činu (ako tvrdí žalovaný). Keďže žalovaný vo svojom rozhodnutí o výške odškodnenia vychádzal z minimálnej mzdy účinnej v čase spáchania trestného činu, t. j. v roku 2014 (minimálna mzda vo výške 352,- eur) a nie z minimálnej mzdy účinnej v čase rozhodnutia žalovaného, t. j. v roku 2020 (minimálna mzda vo výške 580,- eur), takýmto postupom bola žalobkyňa poškodená na svojich právach, keďže žalovaný jej priznal výrazne nižšie odškodné akoby jej patrilo, ak by bola zohľadnená výška minimálnej mzdy v čase rozhodovania.

10. Žalobkyňa vo svojej argumentácii poukázala na inú právnu úpravu, ktorá vychádza z minimálnej mzdy, pričom ak má byť rozhodujúca aktuálne účinná minimálna mzda, tak legislatíva odkazujúca na minimálnu mzdu neobsahuje ďalšie doplňujúce kritériá. Takou právnou úpravou je § 13 ods. 3 písm. b) zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínanom konaní a o doplnení niektorých zákonov: „Žiadosť je prípustná, ak priznaný nárok vrátane náhrady trov konania presahuje sumu minimálnej mzdy a nepresahuje sumu 2000 eur“ alebo § 61g ods. 2 písm. d) zákona č. 233/1995 Z. z.: „Exekútor splnenie vymáhaného nároku v splátkach povolí vždy, ak vymáhaný nárok presahuje sumu minimálnej mzdy a nepresahuje 2000 eur.

11. Naopak, ak sa nemá vychádzať z aktuálne účinnej výšky minimálnej mzdy, tak legislatíva odkazujúca na minimálnu mzdu obsahuje aj doplňujúce kritériá, ako napr. § 422 ods. 2 Civilného sporového poriadku: „Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.“ Z takejto úpravy je zrejmé, že sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania nemá vychádzať z minimálnej mzdy účinnej v čase podania dovolania, ale z minimálnej mzdy účinnej v čase podania žaloby. Zákon o obetiach trestných činov neobsahuje žiadne doplňujúce pravidlo, z ktorého by vyplývalo, že pre účely rozhodovania o odškodnení sa má vychádzať z minimálnej mzdy účinnej inokedy ako v čase rozhodnutia žalovaného o odškodnení.

12. Zároveň, v čase rozhodnutia žalovaného bola výška mesačnej minimálnej mzdy určená nariadením vlády SR č. 324/2019 Z. z., a to na sumu 580,- eur. Keď žalovaný vychádzal z minimálnej mzdy účinnej v roku 2014, vychádzal z neúčinného právneho predpisu. Nariadenie vlády SR č. 321/2013 Z. z., ktorým bola mesačná minimálna mzda určená na sumu 352,- eur, bolo zrušené nariadením vlády SR č. 297/2014 Z. z., a teda pri rozhodovaní o odškodnení v roku 2020 nemalo byť aplikované.

13. Krajský súd takejto argumentácii žalobkyne neprisvedčil a podanú žalobu ako nedôvodnú zamietol podľa § 190 SSP rozsudkom č. k. 5S/188/2020-60 zo dňa 30.03.2021 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

14. V napadnutom rozsudku krajský súd uviedol, že ustanovenia zákona o obetiach trestných činov treba vykladať tak, aby obeť trestných činov, ktorým vznikla rovnaká škoda v rovnakom čase, boli zo stranu štátu odškodnené v rovnakom rozsahu, bez ohľadu na to, kedy sa o ich nároku rozhoduje, teda aby výška odškodnenia bola kedykoľvek objektívne určiteľná a nemali na ňu vplyv rôzne subjektívne faktory, ako dĺžka trestného konania, deň uplatnenia nároku, prípadne deň rozhodnutia o nároku. Iba takýto výklad zákona zodpovedá princípu právnej istoty a predvídateľnosti rozhodnutí. Ak by tomu tak nebolo, už len v prípade žalobkyne by nárok na náhradu škody mal inú výšku v čase, keď o nej žalovaný rozhodoval (v napadnutom rozhodnutí) a inú výšku v čase, ak by o nároku mal žalovaný opätovne rozhodnúť v dôsledku zrušenia jeho rozhodnutia, pričom oba okamihy môžu byť teoreticky od seba vzdialené aj niekoľko rokov, čo by výšku nároku podstatne ovplyvňovalo.

15. Výška odškodnenia je objektívne určiteľná, nezávislá od subjektívnych faktorov iba vtedy, ak sa na jej výpočet použije minimálna mzda účinná v čase vzniku škody, t. j. v čase spáchania trestného činu. Pri takomto výklade ustanovení zákona o obetiach trestných činov budú všetky obeť trestných činov, ktorým bola spôsobená rovnaká škoda v rovnakom čase, odškodnené rovnako.

16. Z uvedených dôvodov krajský súd vyhodnotil žalobné argumenty ako nedôvodné a uzavrel, že žalovaný vec správne právne posúdil a postupoval podľa účinného právneho predpisu. Zároveň dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, je v súlade so zákonom a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, žalovaný pred vydaním napadnutého rozhodnutia riadne zistil skutkový stav, odôvodnenie rozhodnutia je dostatočne zrozumiteľné, obsahujúce všetky zákonom požadované náležitosti a je z neho zjavné, akými úvahami bol vedený žalovaný pri hodnotení dôkazov, a ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval.

III.

Konanie na kasačnom súde

17. Voči rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa (sťažovateľka) kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

18. V podanej kasačnej sťažnosti sťažovateľka namietala, že krajský súd nesprávne interpretoval obsah právnej normy zákona o obetiach trestných činov, a to konkrétne v otázke, za aký rok určená výška minimálnej mzdy sa má použiť na účely odškodnenia. Pri svojich právnych úvahách krajský súd porovnával odškodnenie pre obeť, na ktorých bol spáchaný trestný čin v rovnakom roku. Sťažovateľka sa nestotožnila s tým, že obeť budú odškodnené rovnako, ak bol trestný čin na nich spáchaný v rovnakom roku, ale jedna z nich dostane odškodnenie od štátu až s odstupom niekoľkých rokov potom, ako ho dostala iná obeť - nie je tomu tak ani z dôvodu rýchlosti a ani z pohľadu inflácie, keď peniaze časom strácajú na hodnote. Dĺžku trestného konania ovplyvňuje predovšetkým prístup štátnych orgánov. Krajský súd nezobral do úvahy žiadne iné aspekty, predovšetkým určitý text zákona o obetiach trestných činov, z ktorého nevyplýva, že by sa pri odškodňovaní obetí malo vychádzať z inej minimálnej mzdy ako tej, ktorá je účinná v čase rozhodnutia žalovaného.

19. Sťažovateľka mala veľmi limitované možnosti, kedy mohla požiadať žalovaného o odškodnenie. Podľa § 15 ods. 2 zákona o obetiach trestných činov mohla podať žiadosť až po právoplatnosti trestného rozsudku, ale najneskôr do jedného roka od nadobudnutia právoplatnosti trestného rozsudku. Žalobkyňa netaktizovala (ako naznačovali žalovaný a krajský súd, že by tak mohli obeť robiť pri neskoršom podaní žiadosti o odškodnenie) a žiadosť o odškodnenie podala hneď, ako to bolo možné.

20. Podľa sťažovateľky krajský súd nezohľadnil legislatívnu zmenu č. 217/2021 Z. z. účinnú od 01.07.2021, ktorou došlo k zmene výšky odškodnenia tak, že toto je už viazané na sumu mesačnej minimálnej mzdy platnej v období kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu násilného trestného činu. Uviedla, že žalovaný mohol rozhodnúť tak, ako rozhodol, až na základe právneho predpisu účinného od 01.07.2021. Ak sa aj pred účinnosťou novely č. 217/2021 Z. z. malo vychádzať z mesačnej minimálnej mzdy platnej v období kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu násilného trestného činu a nie z mesačnej minimálnej mzdy platnej v čase rozhodnutia žalovaného, tak potom by nebol dôvod pre novelizáciu zákona o obetiach trestných činov, v rámci ktorej sa slová „minimálna mzda“ nahradili slovami „suma mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu“. Takýto výklad žalovaného a krajského súdu naruša princíp právnej istoty.

21. Sťažovateľka poukázala tiež na rozpor napadnutého rozsudku s judikatúrou Najvyššieho súdu SR, konkrétne s judikátom R 102/2011 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 01.07.2010, sp. zn. 8 Sžp 1/2010), v zmysle ktorého Slovenská republika je právny štát, ktorý je založený na princípoch právnej istoty a predvídateľnosti právnych noriem, pričom nejasné a neurčité právne normy nemožno aplikovať a vykladať na ťarchu adresáta právnej normy - účastníka správneho konania, ale vždy na ťarchu tvorcu právnej normy.

22. S poukazom na uvedené sťažnostné body sťažovateľka kasačnému súdu navrhla, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Zároveň požiadala o priznanie práva na náhradu trov kasačného konania a konania pred krajským súdom.

23. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sťažovateľka v kasačnej sťažnosti neuvádza žiadne nové skutočnosti ktorými by sa krajský súd nevysporiadal a ktoré by mohli privodiť jeho zmenu. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP zamietol pre jej nedôvodnosť. Zároveň žiadal vysloviť, že žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov kasačného konania.

IV.

Právne posúdenie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky

24. Najvyšší správny súd SR začal vykonávať svoju činnosť odo dňa 01.08.2021 (§ 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Výkon súdnictva prešiel z Najvyššieho súdu SR na Najvyšší správny súd SR odo dňa 01.08.2021 vo všetkých veciach, v ktorých je od 01.08.2021 daná právomoc Najvyššieho správneho súdu SR (čl. 154g ods. 4 a 6 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Kasačná sťažnosť bola podaná dňa 17.06.2021, odo dňa 01.08.2021 je na konanie v tejto veci príslušný Najvyšší správny súd SR a dňa 10.09.2021 bola vec predložená krajským súdom Najvyššiemu správneému súdu SR a bola náhodným výberom pridelená kasačnému senátu 1S Najvyššieho správneho súdu SR.

25. Senát Najvyššieho správneho súdu SR konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podala sťažovateľka včas (§ 443 ods. 1 SSP), je prípustná (§ 439 SSP) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

26. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30.03.2023 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

V.

Aplikovaná právna úprava

27. Podľa § 2 ods. 1 písm. d) bodu 1. prvá veta zákona o obetiach trestných činov, obeťou násilného trestného činu je fyzická osoba, ktorej bola úmyselným násilným trestným činom spôsobená ujma na zdraví.

28. Podľa § 2 ods. 1 písm. d) bod 2. zákona o obetiach trestných činov, obeťou násilného trestného činu je fyzická osoba, ktorej bola spôsobená morálna škoda trestným činom obchodovania s ľuďmi, znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

29. Podľa § 11 ods. 1 zákona o obetiach trestných činov, nárok na odškodnenie obeť násilného trestného činu podľa tohto zákona vzniká, ak v trestnom konaní nadobudol právoplatnosť rozsudok alebo trestný rozkaz, ktorým sa páchatel' uznáva vinným zo spáchania trestného činu, ktorým bola obeť násilného trestného činu spôsobená ujma na zdraví, alebo rozsudok, ktorým bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený, pretože nie je trestne zodpovedný pre nedostatok veku alebo nepríčetnosť a ujma na zdraví nebola obeť násilného trestného činu plne uhradená inak.

30. Podľa § 12 ods. 1 zákona o obetiach trestných činov, na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia; náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno zvýšiť.

31. Podľa § 12 ods. 3 zákona o obetiach trestných činov, pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi, trestnom čine znásilnenia, trestnom čine sexuálneho násillia alebo trestnom čine sexuálneho zneužívania má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy.

32. Podľa § 13 zákona o obetiach trestných činov, celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.

33. Podľa § 15 ods. 1 zákona o obetiach trestných činov, o poskytnutí odškodnenia rozhoduje a odškodnenie vypláca na základe písomnej žiadosti obeť násilného trestného činu rozhodovací orgán, ktorým je ministerstvo spravodlivosti.

34. Podľa § 15 ods. 2 zákona o obetiach trestných činov, žiadosť sa podáva orgánu podľa odseku 1 do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku alebo trestného rozkazu podľa § 11 ods. 1 alebo rozhodnutia podľa § 11 ods. 2. Uplynutím tejto lehoty nárok na odškodnenie podľa tohto zákona zaniká, ak odsek 3 neustanovuje inak.

35. Podľa § 35 zákona o obetiach trestných činov sa na konanie podľa tohto zákona nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

36. Podľa § 1 písm. a) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 321/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2014 (ďalej aj „nariadenie č. 321/2013 Z. z.“) suma minimálnej mzdy na rok 2014 sa ustanovuje na 352,00 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou.

37. Podľa § 1 písm. a) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 324/2019 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2020 (ďalej aj „nariadenie č. 324/2019 Z. z.“) suma minimálnej mzdy na rok 2020 sa ustanovuje na 580,00 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou.

VI.

Právny názor kasačného súdu

38. Sťažovateľka podala kasačnú sťažnosť z dôvodu, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP].

39. Kľúčovou otázkou v konaní pred kasačným súdom bolo, či krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď uzavrel, že žalovaný postupoval pri priznaní odškodnenia sťažovateľke ako obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi správne, keď pre stanovenie výšky odškodnenia vychádzal z minimálnej mzdy platnej v čase, keď došlo k spáchaniu trestného činu (v prejednávacom prípade v roku 2014), namiesto výšky minimálnej mzdy platnej v čase priznania odškodnenia (v prejednávacom prípade v roku 2020).

40. Kasačný súd po vykonaní súdneho prieskumu preskúmaného rozhodnutia žalovaného pri aplikácii zákonnej úpravy uvedených právnych predpisov postupom podľa Správneho súdneho poriadku dospel k zhodnému záveru ako krajský súd. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu, s námietkami sťažovateľky uvedenými v kasačnej sťažnosti a s prihliadnutím na § 461 SSP dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov, ktoré spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku krajského súdu vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku.

41. Kasačný súd podotýka, že zákon o obetiach trestných činov v rozhodujúcom znení nešpecifikoval, akú minimálnu mzdu je potrebné brať do úvahy pri výpočte maximálnych súm odškodnenia na účely § 12 ods. 3 (odškodnenia morálnej ujmy) a § 13 (celkovej sumy odškodnenia morálnej ujmy a ujmy na zdraví). Z uvedeného dôvodu je toto právne vákuum potrebné preklenúť výkladom.

42. Zmyslom zákona o obetiach trestných činov je poskytnúť náhradné jednorazové odškodnenie zo strany štátu osobám poškodeným úmyselnými násilnými trestnými činmi, a to v prípade, že ich iné odškodnenie, najmä zo strany páchatel'a trestného činu nie je možné alebo je podstatne sťažené.

43. Dôvodová správa k zákonu o obetiach trestných činov, rovnako ako zákonná úprava, takisto nešpecifikuje, akú minimálnu mzdu má príslušný správny orgán použiť pre výpočet výšky odškodnenia, ale bez ďalšieho spresnenia používa iba pojem „minimálna mzda“ (§ 12 ods. 3) alebo „minimálna mzda určená podľa osobitného predpisu“ (§ 13). Právna úprava tretej časti zákona, ktorá sa týka odškodňovania obetí násilných trestných činov, zodpovedá pôvodnej právnej úprave zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Pôvodne platný zákon č. 215/2006 Z. z. pri stanovení rozsahu odškodnenia v § 5 až 7 však rovnako vychádzal z minimálnej mzdy bez ďalšej špecifikácie. Odpoveď na riešenie otázku zákonodarca nedal ani v dôvodovej správe k pôvodnému zákonu č. 215/2006 Z. z.

44. Zmenu priniesol až zákon č. 217/2021 Z. z., ktorý s účinnosťou od 01.07.2021 výslovne naviazal rozsah poskytovaného odškodnenia podľa § 12 ods. 3 a § 13 na výšku mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Podľa dôvodovej správy k predmetnému zákonu sa navrhovaným vymedzením zavádza legislatívna úprava už existujúcej aplikačnej praxe.

45. Kasačný súd za účelom výkladu predmetných sporných ustanovení § 12 ods. 3 a § 13 v otázke aplikovateľnej minimálnej mzdy v prvom rade prihliadal na citovanú dôvodovú správu zákonodarcu k zákonu č. 217/2021 Z. z. Teleologicky výklad (e ratione legis) je výklad účelový, ktorý má zabezpečiť nájdenie účelu a zmyslu právnej normy. Teleologický výklad teda skúma, aký bol úmysel zákonodarcu a aký je účel rozoberanej právnej normy. Dôvodová správa je zároveň zdrojom výkladu autentického, teda výkladu poskytovaného tým, kto interpretovanú právnu normu vydal. Ako bolo naznačené vyššie, dôvodová správa k zákonu č. 217/2021 Z. z. uvádza, že novou právnou úpravou došlo len k legislatívnej úprave už existujúcej praxe. Uvedené pre kasačný súd znamená, že úmyslom zákonodarcu pri prijatí novely nebolo aktuálnu právnu úpravu akokoľvek materiálne zmeniť, ale len

precizovať jazykové znenie s cieľom odraziť už aktuálny právny stav a prax správneho orgánu, ktorá bola v tomto smere nepochybná. Úmyslom zákonodarcu teda bolo aj pri právnej úprave odškodňovania obetí trestných činov účinnej do 01.07.2021 vychádzať z výšky minimálnej mzdy v čase spáchania trestného činu, aj keď zákonné znenie nebolo v tomto smere konkrétne.

46. Kasačný súd ďalej v rámci komparatívneho výkladu poukazuje na doterajšiu prax civilných súdov, ktoré rozhodovali o určovaní výšky odškodnenia za nemajetkovú ujmu podľa pôvodného zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Civilné sudy pri výpočte maximálnych súm odškodnenia takisto vychádzali z minimálnej mzdy platnej v čase spáchania trestného činu (za obdobnej právnej úpravy ako v rozhodnom čase): „Súd však nesprávne vyložil § 6 zákona č. 215/2006 Z. z.,, podľa ktorého celková suma odškodnenia ... nesmie presiahnuť 50 násobok minimálnej mzdy, keď vychádzal z výšky minimálnej mzdy platnej v čase jeho rozhodovania, t. j. v roku 2017..., a mal správne vychádzať z výšky minimálnej mzdy platnej v r. 2011, t. j. v čase kedy došlo ku škode na zdraví žalobcu.“ (9Co/267/2017); „...nemôžno opomenúť rešpektovanie princípov všeobecnej spravodlivosti, v zmysle ktorej je dôvodné posudzovať primeranosť priznávanej náhrady nemajetkovej ujmy a jej proporcionalitu aj s prihliadnutím na mieru odškodňovania, aká by prichádzala do úvahy v prípade smrti spôsobenej násilným trestným činom v zmysle zák. č. 215/2006 Z. z., ktorá by sa pohybovala na úrovni 50-násobku minimálnej mzdy v čase úmrtia, čo by v danom spore predstavovalo sumu 19.000 eur“ (2Co/117/2020). Z uvedeného je zrejmé, že v súdnej praxi bol zaužívaný taký výklad, ktorý mal osvojený žalovaný, a ktorý si rovnako prisvojil aj krajský súd, a síce, že sa vychádza z výšky minimálnej mzdy platnej v čase spáchania trestného činu.

47. Z hľadiska výkladu komparatívneho, uvedený výklad zodpovedá aj základným východiskám určovania výšky škody v trestnom konaní, kedy podľa § 126 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon sa pri určení výšky škody vychádza z ceny, za ktorú sa vec, ktorá bola predmetom útoku, v čase a v mieste činu obvykle predáva.

48. Kasačný súd tiež podotýka, že v prejednávanej veci bola prvá zložka odškodnenia sťažovateľky - náhrada za ujmu na zdraví, ktorú jej priznal voči páchatelovi krajský súd v trestnom konaní a ktorej výšku prevzal aj žalovaný do svojho rozhodnutia, vypočítaná ako násobok 1.300 bodov a sumy 16,48 Eur podľa opatrenia Ministerstva zdravotníctva SR č. SO 3594-OL-2014 o ustanovení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia za rok 2014 (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1To/27/2019-950 zo dňa 09.10.2019). Kasačný súd nevidí dôvod, prečo by sa pri výpočte náhrady morálnej škody malo vychádzať z minimálnej mzdy platnej v čase rozhodovania žalovaného v roku 2020, keď pri výpočte škody na zdraví sa vychádzalo z pevnej sumy náhrady platnej pre rok 2014 (táto suma náhrady je v zmysle § 5 zákona o náhrade za bolesť určená 2 % priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu). Tak morálna škoda ako aj škoda na zdraví bola sťažovateľke spôsobená rovnakým trestným činom v rovnakom čase a oba typy náhrad sledujú rovnaký cieľ - poskytnúť sťažovateľke jednorazové odškodnenie spôsobenej ujmy. Aj pri náhrade za bolesť sa teda jej výška odvíja od predvídateľnej pevne určenej sumy rovnakej pre všetky obeť jedného trestného činu (hoci aj o odškodnení môže byť rozhodnuté v inom čase a môže na neho pôsobiť inflácia, ako namietala sťažovateľka), a nevariuje v závislosti od času rozhodovania žalovaného.

49. Kasačný súd sa tiež stotožnil s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého je spravodlivé odškodnenie také, ktorého výška je určiteľná podľa objektívnych kritérií v súlade s princípom právnej istoty, aby sa predišlo situáciám, že výška odškodnenia bude závislá od dĺžky trestného konania alebo momentu podania žiadosti o odškodnenie. Kasačný súd pre zdôraznenie správnosti uvedeného záveru dodáva, že z princípu právnej istoty vyplýva aj požiadavka na predvídateľnosť postupu orgánu verejnej moci. V súlade s týmto princípom je potom taký výklad predmetných ustanovení zákona o obetiach trestného činu upravujúcich výšku odškodnenia v znení účinnom do 01.07.2021, podľa ktorého sa vychádza z výšky minimálnej mzdy v čase spáchania trestného činu. Len takýmto výkladom je zabezpečený predvídateľný postup orgánu verejnej správy, ktorým sa dosiahne, že obeť trestného činu vie legitímne očakávať určitú výšku odškodnenia podľa vopred daných kritérií, ktorým je aj čas spáchania trestného činu, ktorým jej bola spôsobená škoda.

50. Podľa rozhodovacej praxe civilných súdov výška náhrady nemajetkovej ujmy musí odrážať všeobecné zdieľané predstavy o spravodlivosti, keď suma priznávanej peňažnej satisfakcie má plniť účel kompenzácie pre obeť zásahu, zohľadňovať životnú úroveň krajiny, nemá vybočovať z právnej tradície a má zohľadňovať sumy priznané v porovnateľných konaniach (Najvyšší súd SR 3Cdo/137/08, 4Cdo/15/2003, 3Cdo/106/2012, 4Cdo/171/2005, 5Cdo/126/2007, 7Cdo/180/2012, 3Cdo/19/2018).

51. Argument sťažovateľky, že žalovaný rozhodol na základe neúčinného právneho predpisu, vyhodnotil kasačný súd ako taktiež nedôvodný. Žalovaný rozhodol na základe príslušných procesných noriem zákona o obetiach trestných činov účinných v čase jeho rozhodovania, pričom na účely výpočtu odškodnenia odvíjajúceho sa od minimálnej mzdy ako otázky hmotného práva po správnosti vychádzal z predpisu účinného v čase, kedy škoda vznikla.

52. Kasačný súd teda uzatvára, že na účely výpočtu maximálnej sumy náhrady za morálnu škodu (§ 12 ods. 3 zákona o obetiach trestných činov) a maximálnej celkovej sumy odškodnenia (§ 13 zákona o obetiach trestných činov) sa má vychádzať z minimálnej mzdy platnej v kalendárnom roku, kedy došlo k spáchaniu trestného činu, a to aj pred účinnosťou novely zavedenej zákonom č. 217/2021 Z. z.

53. Na základe vyššie uvedeného vyhodnotil kasačný súd námietky sťažovateľky uvedené v kasačnej sťažnosti ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

54. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 SSP (a contrario) a vzhľadom na neúspech sťažovateľky v kasačnom konaní nepriznal právo na náhradu trov vynaložených v tomto konaní; zároveň kasačný súd nevidel dôvod na postup podľa § 168 SSP.

55. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.

